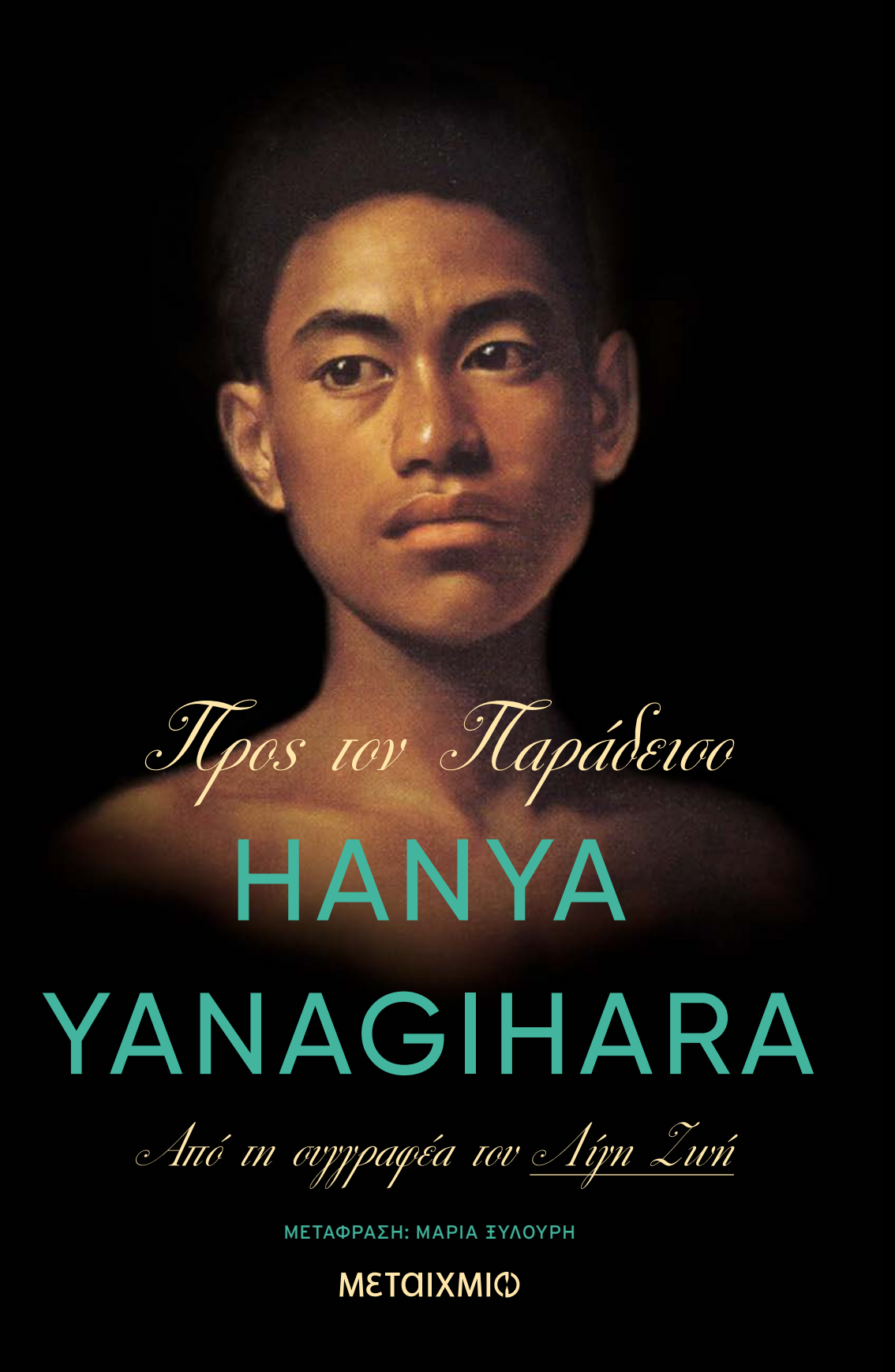

Προς τον Παράδεισο

HANYA

YANAGIHARA

Από τη συγγραφέα του Δύη Ζωή

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΜΑΡΙΑ ΞΥΛΟΥΡΗ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΙΒΛΙΟ Ι

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ

15

ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ

ΛΙΠΟ-ΒΑΟ-ΝΑΧΕΛΕ

217

ΒΙΒΛΙΟ ΙΙΙ

ΖΩΝΗ ΟΚΤΩ

423

Όλες οι σημειώσεις ανήκουν στη μεταφράστρια του βιβλίου.

[I]

ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΥΑΣΙΝΓΚΤΟΝ

I

ΕΙΧΕ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΤΗ ΣΥΝΗΘΕΙΑ, πριν από το δείπνο, να κάνει έναν περίπατο στο πάρκο: δέκα γύρες, με το πάσο του κάποια βράδια, ζωηρά κάποια άλλα, και μετά πάλι ανέβαινε τη σκάλα του σπιτιού και πήγαινε στο δωμάτιό του να πλύνει τα χέρια του και να στρώσει τη γραβάτα του, πριν ξανακατέβει στο τραπέζι. Σήμερα, ωστόσο, καθώς έβγαινε, η καμαριερούλα που του έδινε τα γάντια του είπε, «Ο κύριος Μπίνγκαμ λέει να σας θυμίσω ότι ο αδελφός και η αδελφή σας θα έρθουν για δείπνο απόψε», κι εκείνος είπε, «Ναι, σ' ευχαριστώ, Τζέιν, που μου το θυμίσες», λες και το είχε πράγματι ξεχάσει, κι εκείνη έκανε μια μικρή υπόκλιση και έκλεισε την πόρτα πίσω του.

Θα έπρεπε να κάνει πιο γρήγορα απ' ό,τι αν ο χρόνος του ήταν ολόδικός του, έπιασε όμως τον εαυτό του να φέρεται επίτηδες αντιδραστικά, περπατώντας αντ' αυτού στον βραδύτερο ρυθμό του, ακούγοντας τον ήχο από τις σόλες του στις πλάκες να αντηχεί αποφασιστικά στον κρύο αέρα. Η μέρα είχε τελειώσει σχεδόν, και ο ουρανός είχε εκείνο το ιδιαίτερο πλούσιο μαβί του μελανιού το οποίο δεν γινόταν να δει χωρίς να θυμηθεί, με πόνο, να είναι στο σχολείο και να τα βλέπει όλα να βάφονται μαύρα και το περίγραμμα των δέντρων να διαλύεται μπροστά του.

Σύντομα θα τους έπιασε χειμώνας, κι είχε φορέσει το ελαφρύ του πανωφόρι μονάχα, μα παρ' όλα αυτά συνέχισε, σταυρώνοντας τα χέρια του σφιχτά στο στήθος και σηκώνοντας τον γιακά. Ακόμα κι αφού σήμαναν οι καμπάνες πέντε, έσκυψε το κεφάλι και συνέχισε να προχωράει, και μόνο αφού είχε τελειώσει τον πέμπτο περίπλου του γύρισε, στενάζοντας, να περπατήσει προς τα βόρεια, σε ένα από τα μονοπάτια για το σπίτι, και να ανέβει τα φροντισμένα πέτρινα σκαλοπάτια του, με την πόρτα να ανοίγει γι' αυτόν πριν

φτάσει στην κορυφή, τον μπάτλερ ήδη να απλώνει το χέρι για να πάρει το καπέλο του.

«Στο καθιστικό, κύριε Ντέιβιντ».

«Ευχαριστώ, Άνταμς».

Έξω από την πόρτα του καθιστικού στάθηκε, περνώντας επανειλημμένα τα χέρια του στα μαλλιά του –ένα νευρικό του συνήθειο, όπως και το επαναλαμβανόμενο σιάξιμο της φράντζας του καθώς διάβαζε ή σχεδίαζε, ή το μαλακό τρίψιμο του δείκτη κάτω από τη μύτη του καθώς σκεφτόταν ή περίμενε τη σειρά του στη σκακιέρα, ή τόσες άλλες εκδηλώσεις τις οποίες συνήθιζε–, πριν ξαναστενάξει και ανοίξει και τα δυο θυρόφυλλα ταυτόχρονα σε μια χειρονομία αυτοπεποίθησης και αποφασιστικότητας που φυσικά δεν διέθετε. Τον κοίταξαν ομαδόν, παθητικά όμως, μήτε ευχαριστημένοι μήτε απογοητευμένοι που τον έβλεπαν. Ήταν σαν μια καρέκλα, ένα ρολόι, ένα κασκόλ αφημένο στη ράχη του καναπέ, κάτι που το μάτι είχε καταγράψει τόσες φορές, ώστε τώρα το προσπερνούσε, η παρουσία του τόσο οικεία, που είχε ήδη σχεδιαστεί και επικολληθεί στη σκηνή πριν σηκωθεί η αυλαία.

«Αργησες πάλι» είπε ο Τζον, πριν προλάβει ο ίδιος να βγάλει λέξη, η φωνή του όμως ήταν ήπια και φαινόταν να μην έχει διάθεση για κατσάδες, αν και με τον Τζον ποτέ δεν μπορούσε κανείς να είναι σίγουρος.

«Τζον» είπε, χωρίς να δώσει σημασία στο σχόλιο του αδελφού του, αλλά σφίγγοντας το χέρι του και το χέρι του συζύγου του, του Πίτερ· «Ιντεν» – φιλώντας πρώτα την αδελφή του κι έπειτα τη σύζυγό της, την Ελίζα, στο δεξί τους μάγουλο. «Ο παππούς πού είναι;»

«Στο κελάρι».

«Α».

Έμειναν σιωπηλοί για λίγο, και για μια στιγμή ο Ντέιβιντ ένιωσε την παλιά ντροπή που συχνά αισθανόταν για τους τρεις τους, τα αδέρφια Μπίνγκαμ, επειδή δεν θα είχαν τίποτα να πουν ο ένας στον άλλον –ή, μάλλον, επειδή δεν θα ήξεραν πώς να πουν οτιδήποτε– αν δεν υπήρχε ο παππούς τους, λες και το μόνο πράγμα που έκανε πραγματικό τον έναν για τον άλλον δεν ήταν το δεδομένο του αίματός τους ή του παρελθόντος τους, αλλά εκείνος.

«Γεμάτη μέρα;» ρώτησε ο Τζον, και αυτός τον κοίταξε, φευγαλέα, το κεφάλι όμως του Τζον ήταν σκυμμένο πάνω απ' την πίπα του κι ο Ντέιβιντ δεν μπόρεσε να καταλάβει τι εννοούσε με την ερώτηση. Όταν δεν ήταν σίγουρος, συνήθως μπορούσε να ερμηνεύσει τι αλήθεια εννοούσε ο Τζον κοιτάζοντας το πρόσωπο του Πίτερ –ο Πίτερ μιλούσε λιγότερο αλλά ήταν πιο εκφραστικός, κι ο Ντέιβιντ συχνά σκεφτόταν ότι οι δυο τους λειτουργούσαν ως μία ενιαία επικοινωνιακή μονάδα, με τον Πίτερ να εικονογραφεί με τα μάτια και το σαγόνι τα λόγια του Τζον, ή τον Τζον να διατυπώνει εκείνα τα κατσοφιάσματα και τα χαμογελάκια που περνούσαν από το πρόσωπο του Πίτερ–, αυτή τη φορά όμως ο Πίτερ ήταν ανέκφραστος, εξίσου ανέκφραστος με τη φωνή του Τζον, και επομένως δεν βοηθούσε, κι έτσι αναγκάστηκε να απαντήσει σαν η ερώτηση να μην είχε βαθύτερο νόημα, το οποίο ενδεχομένως δεν είχε.

«Όχι και τόσο» είπε, και η αλήθεια αυτής της απάντησης –το προφανές της, το αδιαμφισβήτητό της– ήταν τόσο αναντίρρητη και γυμνή, που έμοιαζε και πάλι το δωμάτιο να έχει μείνει ασάλευτο και ακόμα κι ο Τζον να ντρέπεται που έκανε τέτοια ερώτηση. Κι έπειτα ο Ντέιβιντ άρχισε να προσπαθεί να κάνει αυτό που έκανε μερικές φορές, το οποίο ήταν χειρότερο, το οποίο ήταν να εξηγηθεί, να προσπαθήσει να βάλει σε λέξεις και σχήμα τις μέρες του. «Διάβαζα...» Αλλά, ω, γλίτωσε περαιτέρω εξευτελισμό, επειδή ιδού ο παππούς τους, μπήκε στο δωμάτιο, ένα σκούρο μπουκάλι κρασί τυλιγμένο με μια ποντική τσόχα σκόνης στο υψωμένο χέρι του, διακηρύσσοντας τον θρίαμβό του –το βρήκε!– ήδη πριν βρεθεί για τα σωστά ανάμεσά τους, λέγοντας στον Άνταμς ότι θα έκαναν μια μικρή παρασπονδία, να το μεταγγίσει τώρα και θα το έπιναν μετά το δείπνο. «Και, α, δείτε, ενόσω προσπαθούσα να εντοπίσω το αναθεματισμένο το μπουκάλι, άλλη μια θαυμάσια άφιξη» είπε, και χαμογέλασε στον Ντέιβιντ, πριν στραφεί προς την παρέα ώστε το χαμόγελο να τους περιλαμβάνει όλους, μια πρόσκληση να τον ακολουθήσουν στο τραπέζι, το οποίο και έκαναν, όπου επρόκειτο να φάνε ένα από τα συνηθισμένα τους μηνιαία κυριακάτικα γεύματα, οι έξι τους στις συνηθισμένες τους θέσεις γύρω από το γυαλιστερό δρύινο τραπέζι –ο παππούς στην κεφαλή, ο

Ντέιβιντ στα δεξιά του και η Ελίζα στα δεξιά του Ντέιβιντ, ο Τζον στα αριστερά του παππού και ο Πίτερ στα αριστερά του Τζον, η Ίντεν στην άλλη πλευρά– και στις συνηθισμένες τους ψιθυριστές, επουσιώδεις συζητήσεις: νέα από την τράπεζα, νέα από τις σπουδές της Ίντεν, νέα από τα παιδιά, νέα από τις οικογένειες του Πίτερ και της Ελίζας. Έξω, ο κόσμος φουρτούνιαζε και καιγόταν –οι Γερμανοί προωθούνταν όλο και βαθύτερα στην Αφρική, οι Γάλλοι ακόμη πετσόκοβαν την Ινδοκίνα, και, εγγύτερα, οι πιο πρόσφατες φρίκες στις Αποικίες: λιντσαρίσματα και απαγχονισμοί και ξυλοδαρμοί και αυτοπυρπολήσεις, γεγονότα πάρα πολύ τρομακτικά να τα σκέφτεσαι κι ωστόσο τόσο κοντινά ταυτόχρονα–, κανένα όμως από αυτά τα πράγματα, ιδίως τα εγγύτερα σε αυτούς, δεν επιτρεπόταν να διαπεράσει το σύννεφο των δείπνων του παππού, όπου όλα ήταν μαλακά και καθετί σκληρό γινόταν εύκαμπτο· ακόμα και η γλώσσα είχε ψηθεί τόσο επιδέξια, που απλώς την έβαζες στο κουτάλι που σου έτειναν, και τα κόκαλά της υποχωρούσαν με το πιο μαλακό άγγιγμα του ασημιού. Και πάλι όμως, ήταν δύσκολο, όλο και πιο δύσκολο, να μην επιτρέπεις στο εξωτερικό να εισβάλλει, και στο επιδόρπιο, ένα σίλαμπαμπ κρασιού με πιπερόριζα ανάλαφρο σαν αφρόγαλα, ο Ντέιβιντ αναρωτήθηκε αν κι οι άλλοι σκέφτονταν, όπως εκείνος, αυτή την πολύτιμη πιπερόριζα που είχε βρεθεί και ξεριζωθεί από τις Αποικίες και είχε μεταφερθεί σε αυτούς εδώ στις Ελεύθερες Πολιτείες και είχε αγοραστεί σε υψηλή τιμή από τον μάγαιρα: Ποιος είχε υποχρεωθεί να σκάψει και να συλλέξει τις ρίζες; Από ποιου τα χέρια τις είχαν πάρει;

Μετά το δείπνο, συγκεντρώθηκαν εκ νέου στο καθιστικό και ο Μάθιου σέρβιρε καφέ και τσάι, και ο παππούς είχε σαλέψει στη θέση του, λιγάκι μόνο, όταν η Ελίζα ξαφνικά σηκώθηκε όρθια και είπε, «Πίτερ, όλο λέω να σου δείξω την εικόνα σ' εκείνο το βιβλίο με εκείνο το εκπληκτικό θαλασσοπούλι που σου ανέφερα τον περασμένο μήνα, και υποσχέθηκα να μην το ξεχάσω πάλι απόψε· παππού Μπίνγκαμ, θα μπορούσα;», και ο παππούς συγκατένευσε και είπε, «Βεβαίως, παιδί μου», και ο Πίτερ τότε σηκώθηκε κι αυτός και βγήκαν από το δωμάτιο, αλά μπρατσέτα, με την Ίντεν να δείχνει περήφανη που είχε μια σύζυγο με τόσο καλή αντίληψη του περίγυρού της, που μπορού-

σε να προβλέψει πότε ήθελαν οι Μπίνγκαμ να μείνουν μόνοι και ήξερε πώς να φύγει από μπροστά τους με αξιοπρέπεια. Η Ελίζα είχε κόκκινα μαλλιά και βαριά άκρα, κι όταν διέσχιζε το καθιστικό, τα μικρά γυάλινα στολίδια των φωτιστικών αναριγούσαν και κουδούνιζαν, σε αυτή την περίπτωση όμως ήταν ελαφριά και σβέλτη, και είχαν όλοι λόγο να της είναι ευγνώμονες για αυτή την επίγνωση που διέθετε.

Άρα θα έκαναν τη συζήτηση που ο παππούς τούς είχε πει ότι θα έκαναν τον περασμένο Ιανουάριο, όταν η χρονιά ακόμη ήταν στις αρχές της. Κι ωστόσο κάθε μήνα περίμεναν και, κάθε μήνα, μετά από κάθε οικογενειακό δείπνο –και μετά την Ημέρα Ανεξαρτησίας πρώτα, κι έπειτα το Πάσχα, κι έπειτα την Πρωτομαγιά, κι έπειτα στα γενέθλια του παππού, και σ’ όλες τις άλλες ιδιαίτερες περιστάσεις για τις οποίες συγκεντρώνονταν– δεν την έκαναν, και δεν την έκαναν, και δεν την έκαναν, και να την τώρα, η δεύτερη Κυριακή του Οκτωβρίου, και επρόκειτο να το συζητήσουν τελικά. Οι άλλοι αμέσως κατάλαβαν το θέμα και αυτοί, και επήλθε μια γενική αφύπνιση, μια επιστροφή σε πιάτα και πιατάκια με μισοφαγωμένα μπισκότα και μισογεμάτα φλιτζάνια τσαγιού, ένα ξεσταύρωμα των ποδιών και ένα ίσιωμα της πλάτης, με την εξαίρεση του παππού, ο οποίος αντιθέτως έγειρε προς τα πίσω, ακόμα βαθύτερα στη θέση του, το κάθισμα από κάτω του να τρίζει.

«Υπήρξε σημαντικό για μένα να σας αναθρέψω και τους τρεις με ειλικρίνεια» ξεκίνησε μετά από μια από τις παύσεις του. «Ξέρω ότι άλλοι παππούδες δεν θα έκαναν αυτή τη συζήτηση μαζί σας, είτε από διακριτικότητα είτε επειδή θα προτιμούσαν να μην υποστούν τους καβγάδες και τις απογοητεύσεις που αναπόφευκτα προκύπτουν από αυτήν – και γιατί να τους υποστεί κανείς, όταν αυτοί οι καβγάδες μπορούν να γίνουν αφού εκείνος φύγει και δεν είναι ανάγκη πλέον να εμπλακεί; Μα εγώ δεν είμαι τέτοιος παππούς για εσάς τους τρεις, και ούτε ποτέ μου υπήρξα, βρίσκω λοιπόν ότι είναι καλύτερο να σας μιλήσω ξεκάθαρα. Υπόψη» –και εδώ σταμάτησε και τους κοίταξε έναν έναν, αυστηρά– «αυτό δεν σημαίνει ότι σχεδιάζω να υποστώ απογοητεύσεις τώρα: το ότι σας λέω ό,τι πρόκειται να σας πω δεν σημαίνει ότι στον νου μου ακόμη εκκρεμεί· τούτο είναι το τέλος του

ζητήματος, όχι η αρχή του. Σας το λέω ώστε να μην υπάρξουν παρερμηνείες, ή εικασίες – το ακούτε από μένα, με τα ίδια σας τα αυτιά, όχι από ένα χαρτί στο γραφείο της Φράνσις Χόλσον, μαυροφορεμένοι όλοι σας.

»Δεν θα πρέπει να εκπλαγείτε ακούγοντας ότι σκοπεύω να μοιράσω την περιουσία μου στους τρεις σας εξίσου. Όλοι σας έχετε προσωπικά αντικείμενα και περιουσιακά στοιχεία από τους γονείς σας, φυσικά, έχω όμως εκχωρήσει στον καθένα σας ορισμένους από τους δικούς μου θησαυρούς, πράγματα που πιστεύω ότι θα χαρείτε εσείς ή τα παιδιά σας, ξεχωριστά. Η ανακάλυψή τους θα πρέπει να περιμένει ώσπου δεν θα είμαι πια μαζί σας. Υπάρχουν χρήματα στην άκρη για τυχόν παιδιά που θα κάνετε. Για τα παιδιά που ήδη έχετε, έχω ορίσει καταπιστεύματα: Ίντεν, υπάρχει από ένα για τον Γουλφ και τη Ρόουζμαρι· Τζον, υπάρχει ένα και για τον Τίμοθι. Και, Ντέιβιντ, υπάρχει ένα αντίστοιχο ποσό για τυχόν δυνητικούς κληρονόμους σου.

»Η Μπίνγκαμ Μπράδερς θα διατηρήσει τον έλεγχο του διοικητικού της συμβουλίου, και οι μετοχές της θα μοιραστούν στους τρεις σας. Θα διατηρήσετε από μια θέση στο συμβούλιο έκαστος. Εάν αποφασίσετε να πουλήσετε τις μετοχές σας, οι κυρώσεις θα είναι βαριές, και θα πρέπει να προσφέρετε στα αδέρφια σας την ευκαιρία να τις αγοράσουν πρώτα, σε μειωμένο κόστος, και στη συνέχεια η πώληση θα πρέπει να εγκριθεί από το υπόλοιπο συμβούλιο. Τα έχω ξανασηζητήσει αυτά όλα μαζί σας, ιδιαιτέρως. Τίποτε από όλα αυτά δεν θα πρέπει να είναι αξιοσημείωτο».

Τώρα ξαναμετακινήθηκε στη θέση του, και το ίδιο έκαναν και τα αδέρφια, διότι ήξεραν ότι αυτό που θα ανακοινωνόταν στη συνέχεια ήταν ο πραγματικός γρίφος, και ήξεραν, και ήξεραν ότι κι ο παππούς τους ήξερε, πως ό,τι είχε αποφασίσει θα άφηνε κάποιον συνδυασμό των τριών τους δυσανεστημένο – το θέμα ήταν μονάχα ποιον συνδυασμό.

«Ίντεν» ανακοίνωσε «θα πάρεις το Φρογκς Ποντ Γουέι και το διαμέρισμα στην Πέμπτη Λεωφόρο. Τζον: θα πάρεις το κτήμα στο Λάρκσπερ και το σπίτι στο Νιούπορτ».

Και εδώ η ατμόσφαιρα φάνηκε να πυκνώνει και να σπινθηρίζει,

καθώς συνειδητοποιήσαν όλοι τι σήμαινε αυτό: ότι ο Ντέιβιντ θα έπαιρνε το σπίτι στην πλατεία Ουάσινγκτον.

«Και στον Ντέιβιντ» είπε ο παππούς, αργά, «η πλατεία Ουάσινγκτον. Και το εξοχικό στο Χάντσον».

Έδειξε κουρασμένος τότε και έγειρε πίσω ακόμα βαθύτερα στο κάθισμά του από κάτι που έμοιαζε με αληθινή εξάντληση, όχι απλώς παράσταση, και η σιωπή συνεχίστηκε. «Και πάει και τελείωσε, αυτή είναι η απόφασή μου» δήλωσε ο παππούς. «Θέλω να συμφωνήσετε όλοι, φωναχτά, τώρα».

«Ναι, παππού» μουρμούρισαν όλοι, κι έπειτα ο Ντέιβιντ συνήλθε και είπε, «Ευχαριστώ, παππού», και ο Τζον και η Ίντεν, ξυπνώντας από τη δική τους ύπνωση, επανέλαβαν τα λόγια του.

«Παρακαλώ» είπε ο παππούς. «Ας ελπίσουμε ωστόσο ότι απομένουν ακόμη πολλά χρόνια ώσπου να γκρεμίσει η Ίντεν την αγαπημένη μου παράγκα στο Φρογκς Ποντ» συνέχισε και της χαμογέλασε, κι εκείνη κατόρθωσε να αντιγυρίσει το χαμόγελο.

Μετά από αυτό, και χωρίς κανένας τους να το πει, η βραδιά πήρε απότομα τέλος. Ο Τζον φώναξε τον Μάθιου να φέρει τον Πίτερ και την Ελίζα και να ετοιμάσει τις άμαξές τους, και ακολούθησαν χειραψίες και φιλιά, και η αναχώρηση, με όλους τους να πηγαίνουν στην πόρτα και τα αδέλφια του και τους συζύγους τους να σκεπάζονται με κάπες και σάλια και να τυλίγονται με κασκόλ, μια υπόθεση υπό κανονικές συνθήκες παράδοξα θορυβώδης και παρατεταμένη, με διακηρύξεις της τελευταίας στιγμής σχετικά με το φαγητό και ανακοινώσεις και ξεκάρφωτες, ξεχασμένες πληροφορίες για τις εξωτερικές ζωές τους, ήταν χαμηλόφωνη και σύντομη, με τον Πίτερ και την Ελίζα να έχουν ήδη τις ανυπόμονες, ανεκτικές, συμπονετικές εκφράσεις που μάθαιναν να υιοθετούν από την αρχή της θητείας τους όποιοι έμπαιναν στον κύκλο των Μπίνγκαμ διά του γάμου. Κι έπειτα έφυγαν, με μια τελευταία γύρα από αγκαλιές και αντίο που συμπεριλάμβανε τον Ντέιβιντ στη χειρονομία, αν όχι στη θερμή ή στο πνεύμα.

Μετά από αυτά τα κυριακάτικα δείπνα, είχαν με τον παππού του τη συνήθεια να πίνουν είτε άλλο ένα ποτήρι πόρτο είτε λίγο ακόμα

τσάι στο ιδιαίτερο καθιστικό του, και να συζητούν πώς είχε εξελιχθεί η βραδιά – μικρές παρατηρήσεις, στα όρια μόλις του κουτσομπολιού, με αυτές του παππού να είναι ελαφρώς πιο αιχμηρές κατά το δικαίωμά του αλλά και τον τρόπο του: Δεν φάνηκε στον Ντέιβιντ μια ιδέα πιο χλωμός ο Πίτερ; Δεν ακουγόταν ανυπόφορος ο καθηγητής ανατομίας της Ίντεν; Απόψε όμως, άπαξ και έκλεισε η πόρτα και έμειναν ξανά μόνοι στο σπίτι οι δυο τους, ο παππούς είπε ότι ήταν κουρασμένος, ότι η μέρα ήταν μεγάλη, και θα ανέβαινε να κοιμηθεί.

«Φυσικά» απάντησε, αν και δεν του είχε ζητηθεί η άδειά του, όμως κι εκείνος ήθελε να μείνει μόνος και να σκεφτεί τι είχε συμβεί, κι έτσι φίλησε τον παππού του στο μάγουλο κι έπειτα στάθηκε για ένα λεπτό στο φωτισμένο απ' τα κεριά χρυσάφι της εισόδου αυτού που κάποια μέρα θα γινόταν σπίτι του, πριν γυρίσει κι ο ίδιος για να ανέβει στο δωμάτιό του, ζητώντας από τον Μάθιου να του φέρει άλλο ένα πιάτο επιδόρπιο πριν το κάνει.

II

ΔΕΝ ΠΙΣΤΕΥΕ ΟΤΙ ΘΑ ΚΑΤΑΦΕΡΝΕ ΝΑ ΚΟΙΜΗΘΕΙ, και όντως, για διάστημα που του φάνηκε πολύωρο έμεινε ξάγρυπνος, έχοντας επίγνωση ότι ονειρευόταν κι ωστόσο ακόμη ήταν ξύπνιος, ότι από κάτω του ένιωθε το κολλαριστό βαμβάκι των σεντονιών του και ότι έτσι όπως είχε ξαπλώσει, με το αριστερό του πόδι λυγισμένο σ' ένα τρίγωνο, θα ήταν πιασμένος κι άκαμptos την επομένη. Κι ωστόσο, απ' ό,τι φαίνεται, κοιμήθηκε εντέλει, διότι, όταν ξανάνοιξε τα μάτια του, υπήρχαν λεπτές λωρίδες λευκό φως εκεί όπου οι κουρτίνες δεν είχαν κλείσει εντελώς, και ακούγονταν άλογα να τριποδίζουν στους δρόμους και, έξω απ' την πόρτα του, οι καμαριέρες να πηγαινοέρχονται με τους κουβάδες και τις σκούπες τους.

Οι Δευτέρες του ήταν πάντα ανιαρές. Ξυπνούσε με τον τρόπο της περασμένης νύχτας ακέραιο, και συνήθως προσπαθούσε να σηκωθεί νωρίς, ακόμα νωρίτερα από τον παππού, μήπως και νιώσει κι αυτός ότι έμπαινε στο ρεύμα των δραστηριοτήτων που κινούσαν τη ζωή των περισσότερων ανθρώπων, ότι κι αυτός, όπως ο Τζον ή ο Πίτερ ή η Ίντεν, είχε υποχρεώσεις να φροντίσει ή, όπως η Ελίζα, μέρη όπου έπρεπε να πάει, κι όχι μονάχα μια μέρα ασαφή όπως όλες, μια μέρα που θα χρειαζόταν να προσπαθήσει να τη γεμίσει μόνος του. Δεν ήταν αλήθεια ότι δεν είχε τίποτα: κατ' όνομα ήταν διευθυντής του φιλανθρωπικού ιδρύματος της εταιρείας, επιφορτισμένος να εγκρίνει τις πληρωμές στα διάφορα άτομα και στις διάφορες υποθέσεις που, εν γένει, παρείχαν μια οικογενειακή ιστορία –στους αντιστασιακούς που ηγούνταν του αγώνα στον νότο, στις φιλανθρωπικές οργανώσεις που εργάζονταν για τη στέγαση και επανένωση των φυγάδων, στην ομάδα που προωθούσε τη μόρφωση των νέγων, στους οργανισμούς που ασχολούνταν με την παιδική εγκατάλειψη και παραμέληση, σ'

αυτούς που μόρφωναν τις φτωχές μάζες των μεταναστών που αλυχτώντας καθημερινά κατέφταναν στις ακτές τους, στους λαούς που το ένα ή το άλλο μέλος της οικογένειας είχε συναντήσει στη διάρκεια της ζωής του και, συγκινημένο από αυτούς, βοηθούσε τώρα με κάποιον τρόπο-, κι ωστόσο η ευθύνη του εξαντλούνταν στην έγκριση των επιταγών και της μηνιαίας καταγραφής των αριθμών και των εξόδων που είχε ήδη υποβληθεί τόσο στους λογιστές της εταιρείας όσο και στους δικηγόρους της από τη γραμματέα του, μια ικανή νεαρή γυναίκα που την έλεγαν Άλμα και η οποία στην πράξη διοικούσε το ίδρυμα μόνη της· ο ίδιος ήταν εκεί μονάχα για να προσφέρει, ως Μπίνγκαμ, το επώνυμό του. Ήταν και εθελοντής, σε διάφορες θέσεις απ' όπου ένα ακόμη σχεδόν νεαρό άτομο καλής ανατροφής θα μπορούσε να προσφέρει: ετοίμαζε πακέτα με γάζες και επιδέσμους και φυτικές αλοιφές για τους μαχητές στις Αποικίες· έπλεκε κάλτσες για τους φτωχούς· μια φορά την εβδομάδα παρέδιδε μαθήματα σχεδίου στο σχολείο για εγκαταλειμμένα παιδιά που χρηματοδοτούσε η οικογένειά του. Όμως όλα μαζί αυτά τα εγχειρήματα και οι δραστηριότητες καταλάμβαναν μονάχα μια εβδομάδα συνολικά τον μήνα, κι έτσι τον υπόλοιπο καιρό ήταν μόνος και χωρίς σκοπό. Μερικές φορές ένιωθε λες και η ζωή του ήταν κάτι που απλώς περίμενε να την εξαντλήσει, έτσι που, στο τέλος κάθε μέρας, ξάπλωνε στο κρεβάτι μ' έναν στεναγμό, γνωρίζοντας ότι είχε αναλώσει κατιτί ακόμα από την ύπαρξή του και είχε μετακινηθεί άλλο ένα εκατοστό προς τη φυσική της κατάληξη.

Αυτό το πρωί, ωστόσο, χαιρόταν που είχε ξυπνήσει αργά, επειδή ακόμη ήταν αβέβαιος για το πώς να εννοήσει τα γεγονότα της περασμένης νύχτας, και ήταν ευγνώμων που ίσως είχε καθαρότερο μυαλό για να τα συλλογιστεί. Κάλεσε να του φέρουν αυγά, φρυγανιά και τσάι, και έφαγε και ήπие στο κρεβάτι, διαβάζοντας την πρωινή εφημερίδα –άλλη μια εκκαθάριση στις Αποικίες, χωρίς να αποκαλύπτονται λεπτομέρειες· το μακρόσυρτο δοκίμιο ενός εκκεντρικού φιλόanthρωπου πολύ γνωστού για τις ενίοτε ακραίες απόψεις του, που διατύπωνε ξανά το επιχείρημα ότι έπρεπε να παραχωρηθούν προνόμια πλήρους υπηκοότητας στους νέγρους που ζούσαν ήδη στις Ελεύθερες Πολι-

τείες πριν από την ίδρυσή τους· ένα εκτενές άρθρο, το ένατο σε ισάριθμους μήνες, που τιμούσε τη δέκατη επέτειο της ολοκλήρωσης της Γέφυρας του Μπρούκλιν και πώς είχε μεταμορφώσει την εμπορική κίνηση της πόλης, αυτή τη φορά με μεγάλες, λεπτομερείς περιγραφές των πανύψηλων ιστών της που δέσποζαν πάνω από τον ποταμό-, κι έπειτα πλύθηκε και ντύθηκε και έφυγε από το σπίτι, φωνάζοντας στον Άνταμς ότι θα γευμάτιζε στη λέσχη.

Η μέρα ήταν ψυχρή και ηλιόλουστη και είχε, καθώς ήταν πια προχωρημένο πρωί, αυτή την εύθυμη κεφάτη ενέργεια: ήταν αρκετά νωρίς ώστε όλοι ακόμη να είναι δραστήριοι και αισιόδοξοι –η σημερινή θα μπορούσε να είναι η μέρα που η ζωή θα έκανε μια απολαυστική και πολυαναμενόμενη στροφή, που θα έπιαναν την καλή, ή οι συγκρούσεις στον νότο θα έπαυαν ή θα είχαν στο δείπνο δυο φέτες μπέικον αντί μίας– κι ωστόσο όχι τόσο αργά ώστε αυτές οι ελπίδες να έχουν παραμείνει ανεκπλήρωτες για άλλη μια φορά. Όταν περπατούσε, γενικά δεν είχε συγκεκριμένο προορισμό κατά νου, παρά άφηνε τα πόδια του να ορίσουν την κατεύθυνσή του, και τώρα έστριψε δεξιά στην Πέμπτη Λεωφόρο, γνέφοντας στο διάβα του στον σταβλίτη, που έξευε το καφετί άλογο στους στάβλους πίσω από το αμαξοστάσιο.

Το σπίτι: τώρα που δεν ήταν πια μέσα στους τοίχους του, ήλπιζε να μπορέσει να το συλλογιστεί λίγο πιο αντικειμενικά, αν και τι θα σήμαινε καν αυτό; Δεν είχε περάσει το πρώτο κομμάτι της παιδικής του ηλικίας εκεί, κανείς τους δεν το είχε περάσει –αυτή η τιμή ανήκε σε μια μεγάλη, παγερή έπαυλη πολύ βορειότερα, δυτικά της λεωφόρου Παρκ–, εδώ όμως ήταν που αυτός και τα αδέλφια του, και πριν από αυτούς οι γονείς τους, αποσύρονταν για κάθε σημαντική οικογενειακή περίπτωση, και όταν πέθαναν οι γονείς τους, που τους είχε πάρει η αρρώστια, σε αυτό το σπίτι ήταν που μετακόμισαν οι τρεις τους. Είχαν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν κάθε αντικείμενο φτιαγμένο από ύφασμα ή χαρτί στο σπίτι των παιδικών τους χρόνων, οτιδήποτε μπορεί να έκρυβε έναν ψύλλο, οτιδήποτε μπορούσε να καεί· θυμόταν να κλαίει για μια κούκλα από αλογότριχα που αγαπούσε, και τον παππού να του υπόσχεται ότι θα του έπαιρνε άλλη, κι όταν οι τρεις τους μπήκαν στα δωμάτιά τους στην πλατεία Ουάσινγκτον, είδαν τις

προηγούμενες ζωές τους αναδημιουργημένες με κάθε λεπτομέρεια – τις κούκλες και τα παιχνίδια και τις κουβέρτες και τα βιβλία τους, τα χαλιά και τις ρόμπες και τα παλτά και τα μαξιλάρια τους. Στην κάτω πλευρά του θυρεού της Μπίνγκαμ Μπράδερς υπήρχαν οι λέξεις *Servatur Promissum* –Τηρηθείσα Υπόσχεση– κι εκείνη τη στιγμή τ' αδέλφια μπόρεσαν να συνειδητοποιήσουν ότι αυτές οι λέξεις αφορούσαν και τα ίδια, ότι ο παππούς τους θα εκπλήρωνε ό,τι τους έλεγε, και καθ' όλη τη διάρκεια των δύο και πλέον δεκαετιών που ήταν στην κηδεμονία του έκτοτε, πρώτα ως παιδιά και έπειτα ως ενήλικες, αυτή η υπόσχεση ουδέποτε διαψεύστηκε.

Τόσο πλήρως έλεγχε ο παππούς τη νέα συνθήκη στην οποία είχαν βρεθεί ο ίδιος αλλά κι εκείνοι, ώστε συνέβη αυτό που αργότερα μόνο ως σχεδόν άμεση κατάπαυση πένθους θα μπορούσε να θυμηθεί. Φυσικά, αυτό δεν μπορεί να ήταν αλήθεια, ούτε για κείνον και τα αδέρφια του ούτε για τον παππού του, που είχε ξαφνικά χάσει το μοναχοπαίδι του, μα τόσο είχε σαστίσει ο Ντέιβιντ με, σκεφτόταν τώρα, την αυτοπεποίθηση, την ολότητα, του παππού του και της επικράτειας που δημιούργησε για εκείνους, ώστε δεν μπορούσε πλέον να φανταστεί αυτά τα χρόνια διαφορετικά. Ήταν λες και ο παππούς τους από τη γέννησή τους σχεδίαζε να γίνει κάποτε ο κηδεμόνας τους και να μετακομίσουν σ' ένα σπίτι όπου άλλοτε ζούσε μονάχος του, οι μόνοι του ρυθμοί οι δικοί του, αντί να του έρθει ξαφνικό. Αργότερα, ο Ντέιβιντ θα είχε την αίσθηση ότι το σπίτι, ήδη απλόχωρο, είχε βγάλει καινούργια δωμάτια, ότι καινούργιες πτέρυγες και χώροι είχαν μαγικά φανερωθεί για να τους φιλοξενήσουν, ότι το δωμάτιο που κατέληξε να αποκαλεί (και ακόμη αποκαλούσε) δικό του είχε δημιουργηθεί από την ανάγκη, κι όχι απλώς ανακατασκευαστεί σε αυτό που ήταν από αυτό που είχε υπάρξει, ένα ελάχιστα χρησιμοποιούμενο επιπλέον καθιστικό. Με τον καιρό, ο παππούς θα έλεγε ότι τα εγγόνια του είχαν δώσει στο σπίτι σκοπό, ότι δίχως αυτά θα ήταν απλώς ένας σωρός από δωμάτια, και φανέρωνε πολλά γι' αυτόν το ότι οι τρεις τους, ακόμα και ο Ντέιβιντ, το αποδέχονταν ως αλήθεια, ότι είχαν καταλήξει να πιστεύουν πραγματικά πως είχαν προσφέρει στο σπίτι –και, επομένως, στη ζωή του παππού– κάτι κρίσιμο και σπάνιο.

Υπέθετε ότι καθένας τους σκεφτόταν το σπίτι ως δικό του, του άρεσε όμως να φαντάζεται, πάντοτε, ότι ήταν το ιδιαίτερό του καταφύγιο, ένα μέρος όπου δεν ζούσε απλώς, αλλά τον καταλάβαιναν. Τώρα, ως ενήλικας, περιστασιακά μπορούσε να το δει όπως φαινόταν στους απέξω, το εσωτερικό του μια καλά οργανωμένη αλλά και πάλι εκκεντρική συλλογή από αντικείμενα που είχε μαζέψει ο παππούς στα ταξίδια του στην Αγγλία και την Ευρώπη, ακόμα και στις Αποικίες, όπου είχε κάνει ένα διάστημα σε μια σύντομη περίοδο ειρήνης, κυρίως όμως παρέμενε η εντύπωση για το σπίτι που είχε σχηματίσει ως παιδί, όταν μπορούσε να περάσει ώρες πηγαίνοντας από όροφο σε όροφο, ανοίγοντας συρτάρια και ντουλάπια, κοιτάζοντας κάτω από κρεβάτια και καναπέδες, τα λουστραρισμένα ξύλινα πατώματα δροσερά και λεία κάτω απ' τα γυμνά του γόνατα. Θυμόταν καθαρά να είναι μικρό αγόρι στο κρεβάτι αργά ένα πρωί, να κοιτάζει μια δέσμη ηλιόφωτος που ερχόταν από το παράθυρο, και να καταλαβαίνει ότι εδώ ήταν η θέση του, όπως και την αίσθηση της ανακούφισης που του προξένισε η γνώση αυτή. Ακόμα κι αργότερα, όταν δεν μπορούσε να φύγει από το σπίτι, από το δωμάτιό του, όταν η ζωή του είχε γίνει το κρεβάτι του μόνο, ποτέ δεν είχε σκεφτεί το σπίτι ως κάτι άλλο πέρα από καταφύγιο, του οποίου οι τοίχοι όχι μόνο κρατούσαν απέξω τους τρόμους του κόσμου, αλλά συγκρατούσαν και τον ίδιο του τον εαυτό. Και τώρα θα του ανήκε, κι αυτός θ' ανήκε σ' εκείνο, και για πρώτη φορά, το σπίτι τού φαινόταν αποπνικτικό, ένα μέρος απ' όπου ίσως πλέον να μην ξέφευγε ποτέ, ένα μέρος που τον κατείχε όσο το κατείχε και ο ίδιος.

Τέτοιες σκέψεις τον απασχολούσαν για όσο του πήρε να φτάσει την Εικοστή Δεύτερη Οδό, και παρότι δεν ήθελε πια να μπει στη λέσχη –ένα μέρος όπου σύχναζε όλο και λιγότερο, από την απροθυμία του να δει τους πρώην συμφοιτητές του–, η πείνα του τον οδήγησε μέσα, όπου παράγγειλε τσάι και ψωμί και λουκάνικα και έφαγε, γρήγορα, πριν φύγει και κατευθυνθεί προς τα βόρεια και πάλι, ανηφορίζοντας μέχρι την Μπρόντγουεϊ και το νότιο άκρο του Σέντραλ Παρκ προτού στρίψει πίσω προς το σπίτι. Όταν πια γύρισε στην πλατεία Ουάσινγκτον, ήταν περασμένες πέντε, και ο ουρανός πάλι βαφόταν

το σκούρο, μοναχικό του μπλε, και πρόλαβε μόνο να αλλάξει και να τακτοποιηθεί πριν ακούσει από κάτω τον ήχο του παππού του που μιλούσε με τον Άνταμς.

Δεν περίμενε να αναφέρει ο παππούς του τα χθεσινοβραδινά, όχι μπροστά στους υπηρέτες, ακόμα όμως κι αφού μπήκαν στο ιδιαίτερο καθιστικό τους κι έμειναν μόνοι με τα ποτά τους, ο παππούς συνέχισε να μιλά μόνο για την τράπεζα, και τα συμβάντα της ημέρας, κι έναν καινούργιο πελάτη, ιδιοκτήτη ενός σημαντικού στόλου, από το Ρόουντ Άιλαντ. Ο Μάθιου ήρθε να τους φέρει τσάι κι ένα κέικ με πυκνό γλάσο βανίλια· ο μάγειρας, που ήξερε ότι του άρεσε του Ντέιβιντ, το είχε διακοσμήσει με σκλήθρες ζαχαρωμένης πιπερόριζας. Ο παππούς του έφαγε το κομμάτι του γρήγορα και τακτικά, ο Ντέιβιντ όμως αδυνατούσε να το χαρεί όσο θα μπορούσε, εξαιτίας της τόσης προσδοκίας του για ό,τι ίσως θα έλεγε ο παππούς για τη χθεσινοβραδινή συζήτηση, και επειδή φοβόταν τι ίσως θα έλεγε ο ίδιος αθελά του, ότι ίσως κάπως να φανέρωνε την αμφιθυμία του, ότι ίσως ακουγόταν αχάριστος. Τελικά, ωστόσο, ο παππούς του τράβηξε δυο ρουφηξίες από την πίπα του και χωρίς να τον κοιτάζει είπε, «Λοιπόν, υπάρχει άλλο ένα ζήτημα που πρέπει να συζητήσω μαζί σου, Ντέιβιντ, φυσικά όμως δεν μπορούσα να το κάνω μέσα στη χθεσινοβραδινή αναταραχή».

Αυτή ήταν η ευκαιρία του να ξαναεκφράσει τις ευχαριστίες του, όμως ο παππούς του τις απόδωξε με τον καπνό του. «Δεν υπάρχει λόγος να με ευχαριστείς. Το σπίτι είναι δικό σου. Το αγαπάς, στο κάτω κάτω».

«Ναι» άρχισε, διότι όντως τ' αγαπούσε, σκεφτόταν όμως ακόμη εκείνα τα αλλόκοτα συναισθήματα που είχε νωρίτερα την ίδια μέρα όταν εξέταζε, επί τόσο πολλά οικοδομικά τετράγωνα, τον λόγο που η προοπτική να κληρονομήσει το σπίτι δεν τον γέμιζε με μια αίσθηση ασφάλειας παρά με πανικό. «Αλλά...»

«Αλλά τι;» ρώτησε ο παππούς, κοιτάζοντάς τον τώρα με μια αλλόκοτη έκφραση κι εκείνος, κι ο Ντέιβιντ, απ' την ανησυχία ότι ακουγόταν αβέβαιος, βιάστηκε να συνεχίσει: «Ανησυχώ για την Ίντεν και τον Τζον, αυτό είναι όλο», στο άκουσμα του οποίου ο παππούς ξανα-

τίναξε το χέρι του. «Η Ίντεν και ο Τζον θα είναι μια χαρά» είπε απότομα. «Δεν χρειάζεται ν' ανησυχείς γι' αυτούς».

«Παππού» είπε και χαμογέλασε «ούτε κι εσύ χρειάζεται ν' ανησυχείς για μένα», στο οποίο ο παππούς δεν απάντησε τίποτα, κι έπειτα έμειναν να ντρέπονται κι οι δύο, τόσο για το γεγονός του ψέματος όσο και για την απεραντοσύνη του, τόσο λάθος, που μήτε κι αυτοί οι καλοί τρόποι δεν αξίωναν τη διάψευσή του.

«Είχα μια πρόταση γάμου για σένα» διέκοψε τη σιωπή του ο παππούς του. «Μια καλή οικογένεια – οι Γκρίφιθ, απ' το Ναντάκετ. Ξεκίνησαν από ναυπηγοί, βεβαίως, τώρα όμως έχουν τον δικό τους στόλο, και κάνουν και μικρό, πλην προσοδοφόρο γουνεμπόριο. Το βαπτιστικό όνομα του κυρίου είναι Τσαρλς· είναι χήρος. Η αδελφή του –χήρα και η ίδια– ζει μαζί του και μεγαλώνουν μαζί τους τρεις γιους της. Την εμπορική σεζόν την περνάει στο νησί και ζει στο Κέιπ τους χειμώνες.

»Δεν τη γνωρίζω την οικογένεια προσωπικά, μα είναι πολύ ευυπόληπτοι – εμπλέκονται αρκετά με την τοπική αυτοδιοίκηση, και ο αδελφός του κυρίου Γκρίφιθ, με τον οποίο ο ίδιος και η αδελφή του διοικούν την επιχείρησή τους, είναι διευθυντής του εμπορικού συλλόγου. Υπάρχει και μια ακόμα αδελφή, που ζει στον Βορρά. Ο κύριος Γκρίφιθ είναι ο μεγαλύτερος· οι γονείς ακόμη είναι εν ζωή – την επιχείρηση την ξεκίνησαν οι παππούδες του κυρίου Γκρίφιθ από τη μεριά της μητέρας του. Η πρόταση ήρθε στη Φράνσις μέσω του δικηγόρου τους».

Αισθάνθηκε ότι κάτι έπρεπε να πει. «Πόσων χρόνων είναι ο κύριος;»

Ο παππούς ξερόβηξε. «Σαράντα ενός» είπε, διστακτικά.

«Σαράντα ενός!» φώναξε, πιο σθεναρά απ' ό,τι σκόπευε. «Ζητώ συγγνώμη» είπε. «Αλλά σαράντα ενός! Μα αυτός είναι γέρος!»

Ακούγοντάς το αυτό, ο παππούς χαμογέλασε. «Όχι δα» είπε. «Όχι για μένα. Και όχι για τους περισσότερους από τους υπόλοιπους. Αλλά ναι, είναι μεγαλύτερος. Μεγαλύτερος από σένα, τουλάχιστον». Κι έπειτα, όταν αυτός δεν είπε κάτι, «Παιδί μου, ξέρεις ότι δεν έχω σκοπό να σε παντρεύω αν δεν το θέλεις. Είναι όμως κάτι που έχουμε συζητήσει για σένα, είναι κάτι για το οποίο έχεις εκδηλώσει ενδιαφέ-

ρον, ειδάλλως δεν θα σκεφτόμουν καν την πρόταση. Να πω στη Φράνσις ότι αρνείσαι; Ή θα ήθελες μια συνάντηση;».

«Νιώθω ότι σου γίνομαι βάρος» μουρμούρισε τελικά.

«Όχι» είπε ο παππούς. «Δεν γίνεσαι βάρος. Όπως είπα, κανένα εγγόνι μου δεν χρειάζεται να παντρευτεί αν δεν το θέλει. Νομίζω όμως ότι ίσως πρέπει να το σκεφτείς. Δεν χρειάζεται να απαντήσουμε αμέσως στη Φράνσις».

Έμειναν σιωπηλοί. Ήταν αλήθεια πως είχαν περάσει πολλοί μήνες –ένας χρόνος, ίσως παραπάνω– από τις τελευταίες προτάσεις, ή έστω εκδηλώσεις ενδιαφέροντος, που είχε, αν και δεν ήξερε αν αυτό συνέβαινε επειδή είχε αρνηθεί τις τελευταίες δύο προτάσεις τόσο γρήγορα και με τόση αδιαφορία, ή αν συνέβαινε επειδή οι αρρώστιες του, που ο παππούς και ο ίδιος είχαν τόσο επιμελώς προσπαθήσει να κρύψουν, είχαν τελικά γίνει γνωστές στον καλό κόσμο. Ήταν αλήθεια πως η ιδέα του γάμου ως έναν βαθμό τού προξενούσε φόβο, κι ωστόσο δεν ήταν ανησυχητικό και το ότι αυτή η πιο πρόσφατη πρόταση προερχόταν από μια οικογένεια άγνωστη σ' αυτούς; Ναι, θα ήταν επαρκούς κοινωνικής θέσης και υπόληψης –η Φράνσις δεν θα είχε τολμήσει να το αναφέρει στον παππού αν δεν ήταν–, σήμαινε όμως και ότι οι δυο τους, ο παππούς και η Φράνσις, είχαν αποφασίσει ότι έπρεπε πλέον να σκεφτούν επιλογές πέρα από τους ανθρώπους τους οποίους οι Μπίνγκαμ ήξεραν και με τους οποίους σχετίζονταν, τις πενήντα τόσες οικογένειες που είχαν χτίσει τις Ελεύθερες Πολιτείες και ανάμεσα στις οποίες είχαν περάσει ολόκληρη τη ζωή τους όχι μόνο ο ίδιος και τα αδέρφια του, αλλά και οι γονείς τους, και ο παππούς πριν από αυτούς. Σε αυτή τη μικρή κοινότητα ανήκε ο Πίτερ, όπως και η Ελίζα, ήταν όμως τώρα προφανές ότι, αν επρόκειτο να παντρευτεί ο μεγαλύτερος κληρονόμος των Μπίνγκαμ, θα έπρεπε να βρει τον σύζυγό του έξω από αυτόν τον χρυσό κύκλο, θα έπρεπε να ψάξει σε άλλη ομάδα ανθρώπων. Δεν ήταν απαξιωτικοί οι Μπίνγκαμ, δεν ήταν κλειστοί, δεν ήταν απ' τους ανθρώπους που δεν σχετίζονταν με εμπόρους και επενδυτές, με ανθρώπους που είχαν ξεκινήσει τη ζωή τους στη χώρα ως ένα είδος ατόμου και είχαν, με συνέπεια και εξυπνάδα, γίνει ένα άλλο είδος. Η οικογένεια του Πίτερ ήταν έτσι,

οι ίδιοι όμως όχι. Και ωστόσο δεν γινόταν να μη νιώσει ότι τους είχε απογοητεύσει, ότι η παρακαταθήκη που οι πρόγονοί του είχαν εργαστεί τόσο σκληρά για να αφήσουν, με την παρουσία του, έσβηνε.

Κι ωστόσο επίσης ένιωθε, παρά τα όσα έλεγε ο παππούς, ότι δεν έκανε να αρνηθεί αμέσως αυτή την πρόταση: ο μοναδικός άνθρωπος που θα μπορούσε να κατηγορήσει για την τωρινή του κατάσταση ήταν αυτός ο ίδιος, και όπως έκανε ξεκάθαρο η παρουσία των Γκρίφιθ, οι επιλογές του δεν θα ήταν αστείρευτες, παρά το όνομά του και τα χρήματα του παππού του. Έτσι είπε στον παππού ότι θα δεχόταν μια συνάντηση, και ο παππούς του, με κάτι που –καλά δεν του φαινόταν;– ήταν έκφραση ανακούφισης, μετά βίας συγκεκαλυμμένης, αποκρίθηκε ότι θα το έλεγε στη Φράνσις αμέσως.

Ένωσε κουρασμένος τότε, οπότε ζήτησε να αποσυρθεί και πήγε στο δωμάτιό του. Αν και αγνώριστο πλέον απ’ όταν πρωτομπήκε σ’ αυτό, το ήξερε τόσο καλά, που μπορούσε να κινηθεί μέσα του στο σκοτάδι. Μια δεύτερη πόρτα οδηγούσε σε αυτό που άλλοτε ήταν δωμάτιο παιχνιδιού γι’ αυτόν και τα αδέρφια του και τώρα ήταν το γραφείο του, και εδώ αποσύρθηκε με τον φάκελο που του είχε δώσει ο παππούς του πριν αποχωρήσει. Μέσα είχε μια μικρή γκραβούρα του ανδρός, του Τσαρλς Γκρίφιθ, και την κοίταξε από κοντά στο φως της λάμπας. Ο κύριος Γκρίφιθ ήταν ξανθός, με ανοιχτόχρωμα φρύδια και μαλακό, στρόγγυλο πρόσωπο, και γεμάτο, αν και όχι υπερβολικό, μουστάκι· ο Ντέιβιντ έβλεπε ότι ήταν σωματώδης και μόνο από το σχέδιο, το οποίο έδειχνε μονάχα το πρόσωπο και τον λαιμό και την κορυφή των ώμων του.

Ξαφνικά τον κατέλαβε πανικός, και πήγε στο παράθυρο και το άνοιξε στα γρήγορα εισπνέοντας τον κρύο, καθαρό αέρα. Ήταν αργά, συνειδητοποίησε, πιο αργά απ’ ό,τι νόμιζε, και από κάτω δεν σάλεψε ψυχή. Επρόκειτο στ’ αλήθεια να σκεφτεί να φύγει από την πλατεία Ουάσιγκτον, τόσο σύντομα αφότου διστακτικά φαντάστηκε ότι ίσως να μην το έκανε ποτέ; Στράφηκε και κοίταξε το δωμάτιο, προσπαθώντας να φανταστεί τα πάντα εντός του –τα ράφια με τα βιβλία του· το καβαλέτο του· το γραφείο του με τα χαρτιά του και τα μελάνια του και το κορνιζαρισμένο πορτρέτο των γονιών του· τη σεζλόνγκ, τα

κόκκινα ρέλια της πατικωμένα και σκασμένα πια απ' τον καιρό, που είχε από τα φοιτητικά του χρόνια, ένα κασκόλ με κεντημένα λαχούρια από πολύ μαλακό μαλλί που του είχε δώσει ο παππούς τα προπερασμένα Χριστούγεννα, ειδική παραγγελία από την Ινδία, όλα διευθετημένα για την άνεσή του ή για την ευχαρίστησή του ή και τα δύο-μεταφερμένα σε ένα ξύλινο σπίτι στο Ναντάκετ, και τον ίδιο ανάμεσά τους.

Όμως δεν μπορούσε. Αυτά τα πράγματα ανήκαν εδώ, σε τούτο το σπίτι: ήταν λες και το ίδιο το σπίτι τα είχε δημιουργήσει, λες και ήταν κάτι ζωντανό που θα μαράζωνε και θα πέθαινε αν μετακινούνταν αλλού. Κι έπειτα σκέφτηκε: Δεν ίσχυε το ίδιο και για αυτόν; Δεν ήταν και ο ίδιος κάτι που το σπίτι είχε, αν όχι γεννήσει, τότε θρέψει και συντηρήσει; Αν έφευγε από την πλατεία Ουάσινγκτον, πώς θα μάθαινε ποτέ πού στ' αλήθεια βρισκόταν στον κόσμο; Πώς θα άφηνε αυτούς τους τοίχους που ανέκφραστα κι ευθέως του αντιγύριζαν το βλέμμα σε όλες του τις φάσεις; Πώς θα άφηνε αυτά τα πατώματα, που πάνω τους άκουγε τα πόδια του παππού του να βαδίζουν αργά τη νύχτα, για να του φέρει ο ίδιος ζωμό κρέατος και φάρμακα τους μήνες που δεν μπορούσε να βγει απ' το δωμάτιό του; Δεν ήταν πάντα χαρούμενο μέρος. Ενίοτε είχε υπάρξει απαίσιο. Πώς όμως θα ένιωθε τόσο ακριβώς δικό του οποιοδήποτε άλλο μέρος;

III

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ, τη βδομάδα πριν από τα Χριστούγεννα, στα παιδιά του Φιλανθρωπικού Σχολείου και Ιδρύματος Χίραμ Μπίνγκαμ προσφερόταν γεύμα σε μια από τις αίθουσες συνεδριάσεων της Μπίνγκαμ Μπράδερς. Είχε χοιρομέρι και γλυκίσματα, μήλα στον ατμό και κάσταρντ, και στο τέλος του ο Ναθάνιελ Μπίνγκαμ, ο προστάτης τους και ιδιοκτήτης της τράπεζας, ερχόταν αυτοπροσώπως να τους χαιρετήσει, συνοδεύει δύο υπαλλήλων του, που αμφότεροι ήταν απόφοιτοι αυτού του ίδιου σχολείου και πρόσφεραν την υπόσχεση μιας ενήλικης ζωής η οποία ακόμη ήταν (και, αλίμονο, θα παρέμενε για τα περισσότερα) υπερβολικά απόμακρη και αφηρημένη για να τη διανοηθούν. Ο κύριος Μπίνγκαμ έβγαζε έναν μικρό λόγο, ενθαρρύνοντάς τα να είναι εργατικά και υπάκουα, κι έπειτα τα παιδιά στοιχίζονταν σε δυο γραμμές και έπαιρναν, από έναν εκ των υπαλλήλων, ένα μεγάλο γλειφιτζούρι.

Και τα τρία αδέρφια πήγαιναν σε αυτό το γεύμα, και η αγαπημένη στιγμή του Ντέιβιντ δεν ήταν οι εκφράσεις στα πρόσωπα των παιδιών όταν αντίκριζαν την πανδαισία τους, παρά αυτή που έπαιρναν όταν έμπαιναν στον προθάλαμο της τράπεζας. Καταλάβαινε το δέος τους, διότι κι ο ίδιος πάντοτε το βίωνε: το απέραντο δάπεδο από ασημί μάρμαρο, λουστραρισμένο ώστε ν' αστράφτει· οι ιωνικοί κίονες, λαξευμένοι απ' την ίδια πέτρα· το μεγάλο κυκλικό ταβάνι, διακοσμημένο με γυαλιστερό μωσαϊκό· οι τρεις τοιχογραφίες που καταλάμβαναν το μήκος τριών ολόκληρων τοίχων, ζωγραφισμένες σε τέτοιο ύψος, που σχεδόν υποχρεωνόταν κανείς να πάρει στάση ικετευτική για να τις δει καλά – η πρώτη απεικόνιζε τον προ-προ-προπάππο του, τον Έζρα, τον ήρωα πολέμου, να διακρίνεται στη μάχη για την ανεξαρτησία από τη Βρετανία· η δεύτερη, τον προ-προπάππο του, τον

Έντμουντ, να πορεύεται προς τα βόρεια, από τη Βιρτζίνια στη Νέα Υόρκη, με ορισμένους από τους συντρόφους του Ουτοπιστές, για να ιδρύσουν αυτές που θα γίνονταν γνωστές ως Ελεύθερες Πολιτείες· η τρίτη, τον προπάππο του, τον Χίραμ, τον οποίο ποτέ δεν γνώρισε, να ιδρύει την Μπίνγκαμ Μπράδερς και να εκλέγεται δήμαρχος της Νέας Υόρκης. Στο φόντο και των τριών αυτών τοιχογραφιών, απεικονισμένων σε καφετιές και γκρίζες αποχρώσεις, ήταν στιγμές από την ιστορία της οικογένειάς του αλλά και της χώρας: η Πολιορκία του Γιόρκταουν, όπου είχε πολεμήσει ο Έζρα, όσο η γυναίκα του κι οι νεαροί γιοι του ήταν πίσω στο Σάρλοτσβιλ· ο Έντμουντ να παντρεύεται τον σύζυγό του Μαρκ και οι πρώτοι πόλεμοι με τις Αποικίες, τους οποίους οι Ελεύθερες Πολιτείες θα κέρδιζαν, με τεράστιο όμως ανθρώπινο και οικονομικό κόστος· ο Χίραμ και οι δυο αδελφοί του, ο Ντέιβιντ και ο Τζον, ως νέοι, δίχως να ξέρουν ότι από τους τρεις τους μόνο ο Χίραμ, ο νεότερος, θα έφτανε τα σαράντα και ότι μόνο αυτός θα αποκτούσε διάδοχο – τον γιο του τον Ναθάνιελ, τον παππού του Ντέιβιντ. Στην κάτω μεριά των τοιχογραφιών ήταν τοποθετημένη από μια μαρμάρινη πλακέτα με μία και μόνη λέξη σκαλισμένη πάνω στην καθεμιά –Ευγένεια· Ταπεινότητα· Ανθρωπιά–, λέξεις που, μαζί με τη φράση στον θυρεό της τράπεζας, ήταν το οικογενειακό σύνθημα των Μπίνγκαμ. Ο τέταρτος τοίχος, αυτός πάνω από τις μεγάλες θύρες της εισόδου, που έβγαζαν στη Γουόλ Στρίτ, ήταν αδειανός, μια λεία κενή έκταση, κι εκεί ήταν που θα καταγράφονταν μια μέρα τα επιτεύγματα του παππού του Ντέιβιντ: πώς είχε μετατρέψει την Μπίνγκαμ Μπράδερς στο πλουσιότερο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα όχι μόνο των Ελεύθερων Πολιτειών, αλλά και της Αμερικής· πώς, μέχρι να χρηματοδοτήσει τον αγώνα της Αμερικής στον Πόλεμο της Επανάστασης, είχε καταφέρει να προστατεύσει την ύπαρξη των Ελεύθερων Πολιτειών κόντρα σε κάθε προσπάθεια να τις διαλύσουν και να εξαλείψουν τα δικαιώματα των πολιτών τους· πώς πλήρωσε για την εγκατάσταση των ελεύθερων νέγων που είχαν μπει στις Ελεύθερες Πολιτείες, βοηθώντας τους να φτιάξουν καινούργιες ζωές στον Βορρά ή τη Δύση, όπως έκανε και με τους φυγάδες από τις Αποικίες. Ήταν αλήθεια πως η Μπίνγκαμ Μπράδερς δεν ήταν πλέον το μοναδικό, ή, θα έλεγαν

ίσως μερικοί, το ισχυρότερο ίδρυμα στις Ελεύθερες Πολιτείες, ιδίως μετά την πρόσφατη άνθηση των αριβιστικών εβραϊκών τραπεζών που είχαν αρχίσει να καθιερώνονται στην πόλη, παρέμενε όμως, σε αυτό θα συμφωνούσαν άπαντες, το σημαντικότερο, το μεγαλοπρεπέστερο, το πιο καταξιωμένο. Εν αντιθέσει με τους νεοφερμένους, άρεσε στον παππού του Ντέιβιντ να λέει, η Μπίνγκαμ δεν περνούσε τη φιλοδοξία για απληστία, ή την εξυπνάδα για πανουργία – είχε την ίδια ευθύνη απέναντι στις ίδιες τις Πολιτείες όσο και στους ανθρώπους που υπηρετούσε. «Ο σπουδαίος κύριος Μπίνγκαμ» αποκαλούσαν τον Ναθάνιελ οι εφημερίδες, ενίοτε ειρωνικά, όταν επιχειρούσε, λόγου χάρη, να ξεκινήσει κάποιο από τα πιο φιλόδοξα εγχειρήματά του –όπως, για παράδειγμα, η πρότασή του, πριν από μια δεκαετία, να προωθηθεί γενικό δικαίωμα ψήφου και στην Αμερική–, αλλά τις περισσότερες φορές ειλικρινά, διότι ο παππούς του Ντέιβιντ ήταν, αναμφίβολα, σπουδαίος άνθρωπος, άνθρωπος του οποίου η ιστορία και το πρόσωπο άξιζαν να ζωγραφιστούν σε σοβά, με τον καλλιτέχνη να κρέμεται επικίνδυνα σε ένα κάθισμα από σχοινί και ξύλο πολύ πάνω απ’ το μαρμάρينو δάπεδο, προσπαθώντας να μην κοιτάζει κάτω καθώς περνούσε το πινέλο του, που γυάλιζε απ’ την μπογιά, πάνω στην επιφάνεια.

Παρ’ όλα αυτά, δεν προβλεπόταν πουθενά πέμπτη ή έκτη τοιχογραφία: δεν είχε διατεθεί χώρος για τον πατέρα του, τον δεύτερο ήρωα πολέμου της οικογένειας, ή για αυτόν και τα αδέλφια του. Αν και – τι θα απεικόνιζε καν το δικό του τρίτο μιας τέτοιας ζωγραφιάς; Έναν άντρα, στο σπίτι του παππού του, να περιμένει τη μια εποχή να σβήσει μέσα στην άλλη, τη ζωή του επιτέλους να του φανερωθεί;

Τέτοια λύπηση, τέτοια επιείκεια, ήταν απωθητική και ανάρμοστη, το ήξερε, και διέσχισε το φουαγέ προς την επιβλητική δρύινη πόρτα στην πίσω πλευρά της αίθουσας, όπου ήδη τον περίμενε ο χρόνια τώρα γραμματέας του παππού του, ένας άντρας που αυτός και τα αδέλφια του ανέκαθεν ήξεραν ως Νόρις απ’ όταν θυμόταν τον εαυτό του.

«Κύριε Ντέιβιντ» είπε. «Καιρό έχουμε να σας δούμε».

«Γεια σου, Νόρις» είπε εκείνος. «Πράγματι. Είσαι καλά, ελπίζω;»

«Ναι, κύριε Ντέιβιντ. Εσείς;»

«Ναι, πολύ καλά».

«Ο κύριος είναι ήδη εδώ· θα σας πάω σ' αυτόν. Ο παππούς σας θέλει να σας δει έπειτα».

Ακολούθησε τον Νόρις στον επενδυμένο με ξύλο διάδρομο. Ήταν λιγνός, περιποιημένος, με ανοιχτόχρωμα, λεπτεπίλεπτα χαρακτηριστικά, και τα μαλλιά του, όταν ήταν μικρός ο Ντέιβιντ, ήταν ένα ζωηρό χρυσαφί που μέσα στις δεκαετίες ξεθώριασε και πήρε το χρώμα της περγαμηνής. Ο παππούς του ήταν ντόμπρος για όλα σχεδόν τα ζητήματα, τόσο της δικής του ζωής όσο και αυτής της οικογένειάς του, για τον Νόρις όμως υπεξέφευγε· ήταν κοινώς αποδεκτό ότι ο Νόρις και ο παππούς του είχαν σχέση, όμως παρά τη δημοσίως δηλωμένη ανεκτικότητα του Ναθάνιελ Μπίνγκαμ απέναντι σε όλες τις κοινωνικές τάξεις και τον δημοσίως δηλωμένο εκνευρισμό του με την ευπρέπεια, ουδέποτε είχε συστήσει τον Νόρις ως σύντροφό του, ούτε είχε ποτέ υπονοήσει, στα εγγόνια του ή σε οποιονδήποτε, ότι ίσως δεσμευόταν νομικά μαζί του. Ο Νόρις μπαινόβγαине στο σπίτι τους κατά βούληση, δεν είχε όμως κρεβάτι εκεί, δεν είχε δωμάτιο· ποτέ δεν απευθυνόταν στα παιδιά, από όταν ήταν μικρά, χωρίς το «Μάστερ»* ή το «Δεσποινίς» να προηγείται των ονομάτων τους, και είχαν προ πολλού πάψει να του το προτείνουν· παρευρισκόταν σε ορισμένες οικογενειακές εκδηλώσεις, ποτέ όμως δεν συμμετείχε στις συζητήσεις τους στο καθιστικό με τον παππού μετά το δείπνο, ούτε στις γιορτές των Χριστουγέννων ή του Πάσχα. Ακόμα και τώρα, ο Ντέιβιντ δεν ήταν βέβαιος για το πού ζούσε ο Νόρις –είχε την αίσθηση ότι κάποτε είχε ακούσει, κάπου, ότι έμενε σ' ένα διαμέρισμα που του είχε αγοράσει ο παππούς πριν από χρόνια κοντά στο Γκράμερσι Παρκ– ή για κάποια συγκεκριμένη πληροφορία σχετικά με το από πού καταγόταν και ποιοι μπορεί να ήταν οι δικοί του· είχε έρθει, πριν γεννηθεί ο Ντέιβιντ, από τις Αποικίες και δούλευε καρβουνιάρης στην Μπίνγκαμ Μπράδερς όταν τον γνώρισε ο παππούς. Με τους Μπίνγκαμ ήταν διακριτικός και ήσυχος αλλά και χαλαρός· ήταν τόσο οικείος,

* Μάστερ: ο τίτλος αποδίδεται σε νεαρούς άρρενες που δεν μπορούν να αποκληθούν κύριοι λόγω ηλικίας.

που συχνά τον ξεχνούσαν – η παρουσία του θεωρούνταν δεδομένη, αλλά η απουσία του περνούσε απαρατήρητη.

Τώρα ο Νόρις σταμάτησε έξω από μια αίθουσα συσκέψεων και άνοιξε την πόρτα, και ο άντρας κι η γυναίκα που ήταν μέσα γύρισαν και σηκώθηκαν κι οι δύο όταν μπήκε.

«Θα σας αφήσω» είπε ο Νόρις, κλείνοντας πίσω του την πόρτα αθόρυβα, καθώς η γυναίκα προχωρούσε προς το μέρος του.

«Ντέιβιντ!» είπε. «Πόσο καιρό έχω να σε δω». Ήταν η Φράνσις Χόλσον, η εδώ και χρόνια δικηγόρος του παππού του, που, μαζί με τον Νόρις, γνώριζε σχεδόν καθετί για τη ζωή των Μπίνγκαμ. Ήταν κι αυτή μια σταθερά, η θέση της όμως στο οικογενειακό στερέωμα ήταν πιο σημαντική και ταυτόχρονα πιο αναγνωρισμένη – είχε μεσο-λαβήσει στον γάμο τόσο του Τζον όσο και της Ίντεν, και ήταν αποφασισμένη, απ' ό,τι φαινόταν, να μεσολαβήσει και στου Ντέιβιντ.

«Ντέιβιντ» είπε «είναι μεγάλη μου χαρά να σου συστήσω τον κύριο Τσαρλς Γκρίφιθ, απ' το Ναντάκετ και το Φάλμουθ. Κύριε Γκρίφιθ, ιδού ο νεαρός για τον οποίο τόσα έχετε ακούσει, ο κύριος Ντέιβιντ Μπίνγκαμ».

Δεν έδειχνε τόσο γέρος όσο φοβόταν ο Ντέιβιντ, και παρά την ανοιχτόχρωμη επιδερμίδα του, δεν ήταν ούτε κοκκινωπός: ο Τσαρλς Γκρίφιθ ήταν ψηλός και μεγαλόσωμος, αλλά με έναν τρόπο όλο αυτοπεποίθηση, με φαρδείς ώμους και ευρύ στέρνο και λαιμό. Το σακάκι του ήταν καλοραμμένο, το μαλλί μαλακό και λεπτό, και κάτω απ' το μoustάκι του τα χείλη του ήταν καλογραμμένα και ακόμη ροζ, και τώρα γύρισαν προς τα πάνω σ' ένα χαμόγελο. Ωραίος δεν ήταν, όχι ακριβώς, έδινε όμως την εντύπωση ότι ήταν επιδέξιος, και σεβαστός, και υγιής, τα οποία συνδυάζονταν για να δημιουργήσουν κάτι σχεδόν ευχάριστο.

Η φωνή του, όταν μίλησε, ήταν κι αυτή θελκτική, βαθιά και κάπως χνουδωτή στις άκρες: είχε μια απαλότητα, μια ευγένεια που ερχόταν σε αντίθεση με το μέγεθός του και τη δύναμη που αυτό υπονοούσε. «Κύριε Μπίνγκαμ» είπε ενώ έδιναν τα χέρια. «Χαίρομαι που σας γνωρίζω. Έχω ακούσει τόσα για εσάς».

«Όπως κι εγώ για εσάς» είπε, αν και δεν είχε μάθει και πολύ πε-

ρισσότερα από όταν πρωτάκουσε το όνομα του Τσαρλς Γκρίφιθ σχεδόν έξι βδομάδες πριν. «Σας ευχαριστώ τόσο που ήρθατε ως εδώ – είχατε καλό ταξίδι, ελπίζω;»

«Ναι, πολύ» αποκρίθηκε ο Γκρίφιθ. «Και, σας παρακαλώ – να με λέτε Τσαρλς».

«Κι εσύ να με λες Ντέιβιντ».

«Μάλιστα!» είπε η Φράνσις. «Θα σας αφήσω να τα πείτε οι δυο σας, λοιπόν, κύριοι. Όταν τελειώσετε, Ντέιβιντ, κάλεσε τον Νόρις να ξεπροβοδίσει τον κύριο Γκρίφιθ».

Περίμεναν ώσπου έφυγε κι η πόρτα έκλεισε, κι έπειτα κάθισαν κι οι δυο. Ανάμεσά τους ήταν ένα τραπεζάκι με ένα πιάτο σόρτμπρεντ και μια κανάτα που ο Ντέιβιντ καταλάβαινε, από τη μυρωδιά και μόνο, ότι είχε τσάι Lapsang Souchong, πανάκριβο και δυσεύρετο και το αγαπημένο του παππού του, που το φύλαγε αποκλειστικά για τις πλέον ιδιαίτερες των περιστάσεων. Ήξερε ότι αυτός ήταν ο τρόπος του παππού του να του ευχηθεί καλή τύχη, και η χειρονομία τον συγκίνησε και τον λύπησε ταυτόχρονα. Ο Τσαρλς είχε ήδη τσάι, αλλά ο Ντέιβιντ έβαλε λίγο για τον ίδιο, και καθώς έφερνε το φλιτζάνι του στα χείλη του, ο Τσαρλς τον μιμήθηκε, και ήπιαν ταυτόχρονα.

«Είναι αρκετά δυνατό» είπε, επειδή ήξερε ότι η γεύση του τσαγιού για πολλούς ήταν υπερβολική· ο Πίτερ, που την αποστρεφόταν, κάποτε την είχε περιγράψει σαν «μια παρακαπνισμένη φωτιά σε υγρή μορφή».

Αλλά «Μου αρέσει πολύ» είπε ο Τσαρλς. «Μου θυμίζει τον καιρό που ήμουν στο Σαν Φρανσίσκο – το έβρισκες πολύ εύκολα εκεί. Ακριβό, φυσικά. Όχι όμως τόσο σπάνιο όσο είναι εδώ στις Ελεύθερες Πολιτείες».

Αυτό τον αιφνιδίασε. «Έχεις κάνει στη Δύση;»

«Ναι. Πάνε, ε, είκοσι χρόνια τώρα. Ο πατέρας μου είχε πρόσφατα ανανεώσει τη συνεργασία μας με τους κυνηγούς μας στα βόρεια, και το Σαν Φρανσίσκο, φυσικά, ήταν πια πλούσιο. Είχε την ιδέα να πάω εκεί και να ανοίξω ένα γραφείο, να κάνω κάποιες πωλήσεις. Έτσι κι έκανα. Ήταν θαυμάσια εμπειρία, πράγματι· ήμουν νέος, και η πόλη αναπτυσσόταν, κι ήταν υπέροχη εποχή να είσαι εκεί».

Αυτό τον εντυπωσίασε – δεν είχε ξαναγνωρίσει κάποιον που να έχει πράγματι ζήσει στη Δύση. «Και αληθεύουν όσα ακούγονται;»

«Πολλά από αυτά. Έχει μια ατμόσφαιρα εκεί – αρρώστιας, μάλλον. Ανηθικότητας, οπωσδήποτε. Είχες την αίσθηση ότι ήταν επικίνδυνο, ενίοτε –τόσο πολλοί να προσπαθούν να φτιάξουν μια καινούργια ζωή· τόσο πολλοί να λαχταρούν τον πλούτο· τόσο πολλοί καταδικασμένοι στην απογοήτευση–, αλλά και απελευθερωτικό. Αν και ήταν και αναξιόπιστο. Οι περιουσίες ήταν τόσο εφήμερες εκεί, και οι άνθρωποι το ίδιο: αυτός που σου χρωστούσε λεφτά μπορεί να εξαφανιζόταν την επαύριο, και δεν υπήρχε τρόπος να τον ξαναβρείς. Καταφέραμε να διατηρήσουμε το γραφείο τρία χρόνια, έπειτα όμως, φυσικά, αναγκαστήκαμε να φύγουμε, το εβδομήντα έξι, όταν πέρασαν οι νόμοι».

«Και πάλι» είπε «σε ζηλεύω. Το ξέρεις πως ποτέ δεν έχω καν πάει στη Δύση;».

«Όμως έχεις ταξιδέψει πολύ στην Ευρώπη, απ’ ό,τι μου λέει η δεσποινίς Χόλσον».

«Έκανα τη Μεγάλη μου Περιοδεία, ναι. Αλλά δεν είχε τίποτα ανήθικο – εκτός αν θεωρείς ανήθικους τους Καναλέτο, τους Τιντορέτο και τους Καραβάτζιο που είδα με τον σωρό».

Ο Τσαρλς γέλασε τότε, και, μετά από αυτό, η συζήτηση βγήκε αβίαστα. Μίλησαν κι άλλο για τις περιπλανήσεις τους ο καθένας –ο Τσαρλς ήταν εξαιρετικά πολυταξιδεμένος, η δουλειά του τον πήγαινε όχι μόνο στη Δύση και την Ευρώπη, αλλά και στη Βραζιλία και την Αργεντινή– και για τη Νέα Υόρκη, όπου κάποτε ζούσε ο Τσαρλς και όπου ακόμη συντηρούσε μια κατοικία, την οποία επισκεπτόταν συχνά. Ενώ μιλούσαν, ο Ντέιβιντ έστηνε αυτί για την προφορά της Μασαχουσέτης που είχαν πολλοί συμμαθητές του, με τα πλατιά, επίπεδα φωνήεντα και τον ιδιαίτερο, γρήγορο ρυθμό, μάταια όμως. Του Τσαρλς η φωνή ήταν ευχάριστη αλλά άχρωμη, ελάχιστα πρόδιδε απ’ τις καταβολές του.

«Ελπίζω να μη θεωρήσεις πολύ ευθεία την αναφορά από μέρους μου» είπε ο Τσαρλς «από καιρό όμως αυτή η παράδοση του συνεικεσίου έχει εξάψει την περιέργεια όλων μας στη Μασαχουσέτη».

«Ναι» είπε γελώντας, χωρίς να έχει προσβληθεί, «όπως και σε όλες

τις άλλες πολιτείες. Και καταλαβαίνω το γιατί – είναι ένα τοπικό έθιμο, περιορισμένο μόνο στη Νέα Υόρκη και το Κονέτικατ». Οι γάμοι από συνοικέσιο είχαν ξεκινήσει σχεδόν έναν αιώνα πριν ως τρόπος να δημιουργήσουν στρατηγικές συμμαχίες και να συγχωνεύσουν τον πλούτο τους οι πρώτες οικογένειες που εγκαταστάθηκαν στις Ελεύθερες Πολιτείες.

«Καταλαβαίνω γιατί ξεκίνησε αποδώ –ανέκαθεν αυτές ήταν οι πλουσιότερες επαρχίες–, γιατί όμως έχει αντέξει τόσο, πιστεύεις;»

«Δεν μπορώ να πω ακριβώς. Η θεωρία του παππού μου είναι ότι, επειδή από αυτούς τους γάμους σύντομα προέκυψαν σημαντικές δυναστείες, κατέστη αναγκαίο για την οικονομική ακεραιότητα των Πολιτειών να συνεχιστούν. Μιλά γι' αυτούς όπως θα μιλούσε κανείς για την καλλιέργεια των δέντρων» –εδώ ο Τσαρλς γέλασε, ένας ευχάριστος ήχος– «τη συντήρηση ενός δικτύου ριζών από τις οποίες το έθνος ευδοκιμεί κι ανθεί».

«Πολύ ποιητικό για τραπεζίτη. Και πατριωτικό».

«Ναι – ο παππούς μου είναι και τα δύο».

«Ε, λοιπόν, μάλλον οι υπόλοιποι Ελευθεροπολίτες οφείλουμε τη συνεχή ευημερία μας στη ροπή σας προς τα συνοικέσια». Τον πείραζε, το ήξερε ο Ντέιβιντ, μα η φωνή του είχε και μια καλοσύνη, και αντιγύρισε το χαμόγελο του Τσαρλς.

«Ναι, μάλλον. Θα ευχαριστήσω τον παππού μου εκ μέρους σου κι εκ μέρους των συμπολιτών σου. Δεν έχετε καθόλου συνοικέσια στη Νέα Αγγλία; Είχα ακούσει ότι έχετε».

«Ναι, αλλά πολύ λιγότερο τακτικά: όταν το κάνουμε, οι λόγοι είναι παρόμοιοι –να ενώσουμε οικογένειες της ίδιας νοστοropίας–, μα οι συνέπειες ουδέποτε είναι τόσο ουσιαστικές όσο εδώ. Η μικρότερη αδελφή μου πρόσφατα διευκόλυνε έναν γάμο ανάμεσα στην καμαριέρα της και έναν από τους ναύτες μας, για παράδειγμα, αλλά αυτό το έκανε επειδή η οικογένεια της καμαριέρας της έχει μια μικρή επιχείρηση ξυλείας και η οικογένεια του ναύτη μια σχοινοποιία, και ήθελαν να συγχωνεύσουν τους πόρους τους – για να μην πω και ότι οι δυο νέοι άρεσαν πολύ ο ένας στον άλλον, παραήταν όμως ντροπαλοί για να ξεκινήσουν το κόρτε μόνοι τους».

«Αλλά, όπως είπα: τίποτε που να έχει βαρύτητα για το υπόλοιπο έθνος. Οπότε, ναι, να ευχαριστήσεις τον παππού σου εκ μέρους μας, παρακαλώ. Αν και, απ' ό,τι φαίνεται, θα έπρεπε να ευχαριστήσεις και τα αδέρφια σου – η δεσποινίς Χόλσον λέει ότι και των δυο οι γάμοι ήταν προσυμφωνημένοι».

«Ναι, με οικογένειες που ήταν από καιρό κοντά με τη δική μας: ο Πίτερ, ο σύζυγος του αδελφού μου του Τζον, είναι κι αυτός από την πόλη· η Ελίζα, η σύζυγος της Ίντεν, είναι απ' το Κονέτικατ».

«Έχουν παιδιά;»

«Ο Τζον κι ο Πίτερ ένα· η Ίντεν και η Ελίζα δύο. Κι εσύ, από ό,τι αντιλαμβάνομαι, βοηθάς στην ανατροφή των ανιψιών σου;»

«Ναι, πράγματι, και μου είναι πολύ αγαπητοί. Θα ήθελα όμως να κάνω δικά μου παιδιά μια μέρα».

Εδώ, το ήξερε, θα έπρεπε να συμφωνήσει, θα έπρεπε να πει ότι κι αυτός λαχταρούσε να κάνει παιδιά, ανακάλυψε όμως ότι δεν μπορούσε να το κάνει. Μα ο Τσαρλς γέμισε με ευκολία τον χώρο όπου θα έπρεπε να βρίσκεται η απόκρισή του, και μίλησαν για τους ανιψιούς του, και τις αδελφές και τον αδελφό του, και το σπίτι του στο Ναντάκετ, με τη συζήτηση για άλλη μια φορά να προχωρά, ώσπου τελικά ο Τσαρλς σηκώθηκε, και σηκώθηκε και ο Ντέιβιντ.

«Πρέπει να πηγαίνω» είπε ο Τσαρλς. «Μα πέρασα υπέροχα, και χαίρομαι τόσο που αποφάσισες να με γνωρίσεις. Θα ξανάρθω στην πόλη σε δύο βδομάδες· ελπίζω να θελήσεις να με ξαναδείς».

«Ναι, βεβαίως» είπε και χτύπησε το κουδούνι, και οι δυο τους ξανάδωσαν τα χέρια πριν έρθει ο Νόρις και συνοδεύσει τον Τσαρλς πίσω στην είσοδο, και ο Ντέιβιντ χτύπησε την πόρτα στην άλλη άκρη του δωματίου, κι όταν άκουσε μια φωνή να τον προσκαλεί, μπήκε στο γραφείο του παππού του.

«Α!» είπε ο παππούς του, καθώς σηκωνόταν από το γραφείο του κι έδινε στη γραμματέα του μια στοίβα χαρτιά. «Ήρθες! Σάρα...»

«Ναι, κύριε, αμέσως» είπε η Σάρα κι έφυγε, κλείνοντας αθόρυβα την πόρτα πίσω της.

Ο παππούς του πέρασε μπροστά από το γραφείο του και κάθισε σε μια από τις δυο καρέκλες απέναντί του, υποδεικνύοντας στον

Ντέιβιντ να καθίσει στην άλλη. «Λοιπόν» είπε ο παππούς του «δεν θα σου κρυφτώ, και ούτε κι εσύ πρέπει να μου κρυφτείς· ανυπομονούσα να σε δω και να ακούσω τις εντυπώσεις σου από τον κύριο».

«Ήταν...» ξεκίνησε, και κόμπιασε. «Ήταν ευχάριστος» είπε τελικά «πιο ευχάριστος απ' ό,τι φανταζόμουν».

«Αυτό είναι θαυμάσιο» είπε ο παππούς του. «Τι είπατε;»

Διηγήθηκε στον παππού του τη συζήτησή τους, κρατώντας το κομμάτι για τον καιρό που είχε κάνει ο Τσαρλς στη Δύση τελευταίο, και καθώς το μετέφερε, κοιτούσε τα ασημιά φρύδια του παππού του να σηκώνονται. «Ωστε έτσι» είπε ο παππούς του, ήπια, και ο Ντέιβιντ ήξερε τι σκεφτόταν: ότι αυτή η πληροφορία δεν είχε προκύψει κατά την έρευνά τους για τον Τσαρλς Γκρίφιθ, και επειδή η Μπίνγκαμ Μπράδερς είχε πρόσβαση στις πιο επιφανείς μορφές σε όλα τα επαγγέλματα –γιατρούς, δικηγόρους, ερευνητές–, αναρωτιόταν τι άλλα πράγματα μπορεί να μην ήξεραν, τι άλλα μυστήρια μπορεί να έμεναν να αποκαλυφθούν.

«Θα τον ξαναδείς;» ρώτησε ο παππούς όταν τελείωσε.

«Θα ξανάρθει σε δύο εβδομάδες, και ρώτησε αν μπορεί να με ξαναδεί· του είπα ότι μπορεί».

Πίστευε ότι ο παππούς του θα έμενε ικανοποιημένος απ' αυτή την απάντηση, αντιθέτως όμως εκείνος σηκώθηκε, με μια στοχαστική έκφραση, και πήγε σ' ένα απ' τα μεγάλα παράθυρα, χαϊδεύοντας απαλά την άκρη της μακριάς, βαριάς μεταξωτής κουρτίνας και κοιτάζοντας έξω στον δρόμο. Για μια στιγμή έμεινε εκεί, σιωπηλός, όταν όμως ξαναγύρισε, χαμογελούσε και πάλι, με εκείνο το οικείο, αγαπητό χαμόγελο που πάντα έκανε τον Ντέιβιντ να νιώθει, όσο απαίσια κι αν φαινόταν η ζωή του, ότι ήταν κάπου άνετα.

«Ε, λοιπόν» είπε ο παππούς του «τότε είναι πολύ τυχερός».

**ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΛΙΓΗ ΖΩΗ, ΕΝΑ ΤΟΛΜΗΡΟ,
ΕΞΟΧΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΠΟΥ ΕΚΤΕΙΝΕΤΑΙ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΑΙΩΝΕΣ
ΚΑΙ ΤΡΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ
ΠΕΙΡΑΜΑΤΟΣ, ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΑΣΤΕΣ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ,
ΤΗΝ ΑΠΩΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΙΑΣΤΗ ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΟΥΤΟΠΙΑΣ.**

Σε μια εναλλακτική εκδοχή της Αμερικής του 1893, η Νέα Υόρκη είναι τμήμα των Ελεύθερων Πολιτειών, όπου οι άνθρωποι μπορούν να ζουν και να αγαπούν όπως θέλουν – ή έτσι φαίνεται. Ο εύθραυστος νεαρός γόνος μιας επιφανούς οικογένειας αντιστέκεται στον αρραβώνα του με έναν άξιο μνηστήρα, καθώς ελκύεται από έναν γοητευτικό δάσκαλο χωρίς περιουσία. Το 1993, σ' ένα Μανχάταν πολιορκημένο από την επιδημία του AIDS, ένας νεαρός Χαβανέζος ζει με τον πολύ μεγαλύτερο και πλουσιότερο σύντροφό του, αποκρύπτοντας την ταραγμένη παιδική του ηλικία και τη μοίρα του πατέρα του. Και το 2093, σε έναν κόσμο που μαστίζεται από τις πανδημίες και κυβερνάται απολυταρχικά, η κατεστραμμένη εγγονή ενός ισχυρού επιστήμονα προσπαθεί να τα βγάλει πέρα χωρίς αυτόν – και να λύσει το μυστήριο των απουσιών του συζύγου της.

Αυτά τα τρία μέρη ενώνονται σε μια συναρπαστική και μεγαλοφυή συμφωνία, καθώς επαναλαμβανόμενες νότες και θέματα βαθαίνουν και εμπλουτίζουν το ένα το άλλο: ένα σπίτι στο πάρκο της πλατείας Ουάσινγκτον του Γκρίνουιτς Βίλνιτς· η αρρώστια και οι θεραπείες που έχουν φρικτό τίμημα· ο πλούτος και η εξαθλίωση· οι αδύναμοι και οι δυνατοί· η φυλή· ο ορισμός της οικογένειας και της εθνικής ανεξαρτησίας· η επικίνδυνη ηθικολογία των ισχυρών και των επαναστατών· η λαχτάρα για μια θέση σε έναν επίγειο παράδεισο και η σταδιακή συνειδητοποίηση ότι αυτός δεν γίνεται να υπάρξει. Αυτό που ενώνει όχι μόνο τους χαρακτήρες αλλά και αυτές τις Αμερικές είναι η αναμέτρησή τους με τα χαρακτηριστικά που μας κάνουν ανθρώπους: τον φόβο. Την αγάπη. Την ντροπή. Την ανάγκη. Τη μοναξιά.

Το *Προς τον Παράδεισο* είναι ένα θαύμα λογοτεχνικής τεχνικής, πάνω απ' όλα όμως είναι ένα έργο συναισθηματικής ιδιοφυΐας. Η μεγάλη δύναμη αυτού του ξεχωριστού μυθιστορήματος βρίσκεται στην κατανόηση της Yanagihara για τη βαθιά επιθυμία μας να προστατεύσουμε όσους αγαπάμε –τους συντρόφους μας, τους εραστές μας, τα παιδιά μας, τους φίλους μας, την οικογένειά μας, ακόμα και τους συμπολίτες μας– και τον πόνο που νιώθουμε όταν δεν τα καταφέρνουμε.

ISBN:978-618-03-3177-6

9 786180 331776
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83177

metaixmio.gr

 ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ
ΚΑΙ ΣΕ
e-book